

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 118-0-Рев-08-000 114
Бања Лука, 4.6.2009. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Петра Бајића, као предсједника вијећа, Росе Обрадовић и Сенада Тице, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља Г. С., Ж. Г., Д. Д., Р. Т., Н. Ж., М. Г., З. Г. и Ж. Ш., које заступа Р. Ћ., адвокат из Б. Л., против тужене Ж. РС АД Д., коју заступа С. М., радник тужене, ради заштите права из радног односа, одлучујући о ревизији тужене против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 011-0-Ж-07-000 246 од 14.5.2007. године, на сједници одржаној 4.6.2009. године донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Бањој Луци број Рс-3021/03 од 18.12.2006. године тужитељи су одбијени са тужбеним захтјевом којим траже утврђење да им је радни однос заснован са туженом на одређено вријеме, по самом закону прерастао у радни однос на неодређено вријеме, враћање на посао, исплату неисплаћене плате и накнаде плате из радног односа, у износу од 180,00 КМ мјесечно од престанка рада до дана враћања на рад са законском затезном каматом од дана доношења пресуде до исплате и уплату доприноса пензијско инвалидског осигурања.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 011-0-Ж-07-000 246 од 14.5.2007. године жалба тужитеља је уважена, пресуда Основног суда у Бањој Луци број Рс-3021/03 од 18.12.2006. године преиначена тако што је утврђено да је радни однос тужитеља заснован на одређено вријеме, по самом закону прерастао у радни однос на неодређено вријеме и тужена је обавезана да тужитеље врати на посао и да им исплати неисплаћене плате у мјесечном износу од по 180,00 КМ и то тужитељу Г. С. од 17.4.2004. године а осталим тужитељима од 30.11.2002. године “до правоснажности ове пресуде” са законском затезном каматом на укупан износ од дана доношења другостепене пресуде до исплате те да им за исти период уплати доприносе пензијско инвалидског осигурања.

Тужена ревизијом побија другостепену пресуду због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права с приједлогом да се побијана пресуда преиначи тако да се жалба тужитеља одбије и првостепена пресуда потврди.

Тужитељи у одговору на ревизију оспоравају њене наводе и предлажу да се ревизија тужене одбије као неоснована.

Тужитељи у тужби захтјевом траже утврђење да је радни однос заснован на одређено вријеме, по самом закону постао радни однос на неодређено вријеме, враћање на посао, исплату неостварене плате за тражени период и уплату доприноса пензијско инвалидског осигурања за исти период.

Полазећи од утврђења да су тужитељи у више наврата заснивали радни однос код тужене на одређено вријеме за радно мјесто „пужни радници”, како је по периодима за сваког од тужитеља наведено у образложењу првостепене пресуде, код чињенице да од дана ступања на снагу Закона о раду који је ступио на снагу 16.11.2000. године до дана истека последњег уговора о раду којег су тужитељи закључивали са туженим на одређено вријеме, ни један од тужитеља није провео на раду код тужене укупно 24 мјесеца у току последње три године и да се вријеме које су тужитељи провели у радном односу код тужене на одређено вријеме прије 16.11.2000. године, не може узети као вријеме из члана 18. ст. 2., првостепени суд је одбио тужбени захтјев тужитеља.

Одлучујући о жалби тужитеља другостепени суд је, налазећи да је овакав правни закључак првостепеног суда погрешан, закључио да се тужитељима у рад остварен у трајању од 24 мјесеца у току последње три године урачунава и вријеме проведено на раду код тужене, прије ступања на снагу ЗР и да су испуњени услови који „ex lege“ по смом закону доводе до прерастања радног односа на одређено вријеме у радни однос на неодређено вријеме. Зато је примјеном члана 18. ст. 2. ЗР, усвојио тужбени захтјев тужитеља као у изреци побијане пресуде.

Другостепена одлука је правилна.

Одредбом члана 15. Закона о раду („Службени гласник РС”, број 38/00 до 55/07, даље: ЗР) прописано је да се уговор о раду може засновати на неодређено или на одређено вријеме. Уговор о раду на одређено вријеме не може се закључити на дужи период од двије године (члан 16. став 1. ЗР). Ставом 2. тог члана је прописано да радни однос заснован на основу уговора о раду на одређено вријеме престаје истеком рока одређеног тим уговором ако се радник и послодавац другачије не споразумију.

По одредби члана 17. став 2. ЗР ако радник, након истека рока од двије године од дана закључивања уговора о раду на одређено вријеме, уз изричиту или прећутну сагласност послодавца настави да ради, сматраће се да је радник засновао радни однос на неодређено вријеме.

Према одредби члана 4. став 1. Закона о радним односима (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 25/93, 14/94, 15/96, 21/96 и 10/98 - даље: ЗРО) радни однос се заснива на одређено или на неодређено вријеме, ставом 2. тог члана прописани су случајеви у којима се радни однос може засновати на одређено вријеме, а ставом 3. је прописано да, радни однос заснован на одређено вријеме ради извршења посла који траје одређено вријеме или ради обављања привремено повећаних послова, престаје с даном извршења посла.

Чланом 18. ст. 2. ЗР прописано је да ако се радник, након прекида рада због истека рока из уговора о раду, више пута запошљава код истог послодавца на основу уговора о раду на одређено вријеме, и на тај начин оставари 24 мјесеца рада у току последње три године, сматрат ће се да је засновао радни однос на неодређено вријеме.

Из резултата проведених доказа произлази, што није ни спорно међу парничним странкама, да су тужитељи Ж. Г., Д. Д., Р. Т., Н. Ж., М. Г., З. Г. и Ж. Ш. у последње три године, рачунајући уназад почев од дана истека последњег уговора о раду, запошљавањем више пута код тужене уговором о раду на одређено вријеме остварили по 24 мјесеца рада у последње три године. На основу изнијетог произлази да су остварене законске претпоставке из наведене одредбе члана 18. ст. 2. ЗР да радни однос ових тужитеља на одређено вријеме с прекидима у укупном трајању од 24 мјесеца у последње три године по самом закону прерасте у радни однос на неодређено вријеме и за утврђење обавезе тужене да их врати на рад, на одговарајуће радно мјесто.

Зато приговори тужене истицани у току поступка, које понавља и у ревизији да су ови услови испуњени дјелимично за вријеме важења ЗРО а дјелимично након ступања на снагу ЗР, нису основани.

Правилан је закључак другостепеног суда да је за примјену одредбе члана 18. ст. 2. ЗР битно остварење законом прописаних услова: рад са прекидима у трајању од 24 мјесеца у периоду од последње три године (које услове су ови тужитељи испунили за прерастање радног односа на одређено у радни однос на неодређено вријеме), при чему је без значаја да ли се ради о радном односу на одређено вријеме заснованом по ЗРО или о раду на одређено вријеме из ЗР.

Истина, тужитељ Г. С. у последње три године није остварио 24 мјесеца рада код туженог, него је остварио 21 мјесец и 13 дана. Међутим, тужени је овом тужитељу, након истека рока од двије године од дана закључивања уговора о раду на одређено вријеме (први уговор о раду закључен је са њим 17.9.1998. године), продужавао уговор о раду све до 17.4.2004. године, када му је престао радни однос. Према томе, тужитељ Г. С. је обављао послове пружног радника код тужене непрекидно од 17.9.1998. године до 17.4.2004. године, тј. непуних 6 година. Дакле, обављао је послове и након истека рока од двије године, на који се у смислу ЗР може закључити уговор о раду на одређено вријеме и те послове је обављао очигледно уз сагласност тужене (на основу уговора о раду закљученог на одређено вријеме са туженом) све до 17.4.2004. године. С обзиром да је овај тужитељ наставио са радом уз сагласност тужене по истеку двије године рада на одређено вријеме, има се сматрати се да је у смислу члана 17. ЗР примљен у радни однос на неодређено вријеме (тј. постоји правна фикција о радном односу на неодређено вријеме), без обзира на другачије означање у рјешењу о пријему у радни однос, јер се радни однос на одређено вријеме не може засновати ван случајева прописаних законом, какав је случај са заснивањем радног односа са тужитељем Г. С., о чему је већ било ријечи.

Овдје се ради о дужем и континуираном трајању рада свих тужитеља.

Правилним тумачењем законске норме о временском важењу закона, и по оцјени овога суда, на наведену чињеничну и правну ситуацију непосредно се примјењује нови закон, тј. ЗР који се непосредно примјењује на тзв. „несвршена факта”.

Како је радни однос који су тужитељи засновали код тужене на одређено вријеме, по самом закону прерастао у радни однос на неодређено вријеме, правне последица утврђења постојања радног односа на неодређено вријеме састоје се и у обавези тужене да тужитеље врати на посао и да им сваком исплати неостварене мјесечне плату у износима од по 180,00 КМ за спорни период који је назначен у изреци побијане пресуде, а висину неостварене плате не спори ни тужени, као и да им уплати доприносе пензијског и инвалидског осигурања за исти период. Законска затезна камата на новчано потраживање досуђена је на укупно-доспјело потраживање, почев од доношења побијане пресуде до исплате.

Према изложеном, побијана пресуда нема недостатака на које указује ревизија тужене нити недостатака на које овај суд у смислу члана 241. Закона о парничном поступку (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 58/03 до 63/07) пази по службеној дужности.

Из тих разлога а на основу члана 248. истог закона, одлучено је као у изреци.

Предсједник вијећа
Петар Бајић

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић